

Stappenplan

Lokale lobby voor mantelzorg

1. Inleiding

2. Hoe formuleer je wat je wilt bereiken?

Inhoudelijke informatie om je boodschap te onderbouwen

3. Hoe kies je het juiste moment?

Inkijkje in de gemeentepolitiek

Gemeenteraadsverkiezingen

4. Bij wie breng je de boodschap onder de aandacht?

5. Hoe breng je de boodschap over?

Lobby gesprek

Position paper

Lobby brief college / wethouder

Persbericht

Coalitieakkoord

Andere lobbytools die je in kunt zetten:

Enquête

Petitie

Beoek een raadsvergadering

Ingezonden brief

Organiseer een werkbezoek

Organiseer een debat

Gebruik de kracht van social media

Breng raadsleden in contact met mantelzorgers

6. Aan de slag! De ingrediënten voor jouw lobbyplan

Bijlage 1: Heb je de smaak te pakken?

Duik in de meerjarencyclus en jaarcyclus

Meerjarencyclus

Jaarcyclus - gemeentelijke beleidscyclus

Bijlage 2: Alle achtergrondinfo op een rij

Inhoudelijke informatie

Voorbeelden van lobbyinstrumenten

Meer uitleg over lokale lobby

1. Inleiding

In maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Dit is daarom hét moment om mantelzorg onder de aandacht te brengen. Door in je gemeente te lobbyen, kun je ervoor zorgen dat de positie van mantelzorgers de komende vier jaar versterkt wordt. En dat klinkt misschien wat als een ver-van-je-bed-show, maar iedereen met een goed verhaal kan het! Dus maak vooral gebruik van dit stappenplan, als mantelzorg ondersteunende organisatie. Want je zult zien, ook met kleine inspanningen, kun je al een verschil maken. [Dat illustreert het verhaal van het steunpunt in De Bilt.](#)

Maar wat is lobby dan precies? Lobby is het bewust en doelgericht beïnvloeden van 'beslissers'. Je wil de (lokale) politiek bewust maken van het belang en de behoeften van mantelzorgers, zodat zij beslissingen nemen die ten goede komen aan mantelzorgers. Bij een succesvolle lobby weet je de juiste boodschap op het juiste moment aan de juiste persoon over te brengen.

Vanuit MantelzorgNL hebben we dit stappenplan 'Lokale lobby voor mantelzorg' ontwikkeld om je hierbij te ondersteunen. Zo willen we eraan bijdragen dat mantelzorg(ers) zichtbaar worden in de gemeente en de ondersteuning wordt versterkt. We voorzien je van concrete tips, van grote publieksacties tot kleine lobbyactiviteiten die je laagdrempelig kunt uitvoeren. Je kunt het lobbyproces zo groot en klein maken als je wilt.

Wat doet MantelzorgNL aan lobby?

MantelzorgNL komt zowel lokaal als landelijk op voor de belangen van mantelzorgers. Door dit stappenplan willen wij de lokale lobby ondersteunen en mantelzorgondersteunende organisaties concrete handvatten geven om zelf aan de slag te gaan. Zo staan we samen sterker!

Hou ook de trainingen van de MantelzorgNL Academie en onze nieuwsbrieven in de gaten. In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen zullen we aandacht besteden aan lokale lobby.

Hoe werkt dit stappenplan?

De kern van lobby is dat je de juiste boodschap op het juiste moment aan de juiste persoon aanbiedt. Op elk van deze facetten zullen we ingaan. Wil je eerst nog wat achtergrondinformatie lezen over bijvoorbeeld de gemeentelijke organisatie? De hoofdstekst geeft handvatten voor de lokale lobby, in de bijlagen vind je achtergrondinformatie.

Veel plezier!

2. Hoe formuleer je wat je wilt bereiken?

Een succesvolle lobby staat of valt met je boodschap. Formuleer je boodschap zorgvuldig. Begin altijd bij het zoeken van draagvlak binnen je organisatie. Dat zorgt ervoor dat collega's achter de boodschap staan en deze later gezamenlijk uitdragen.

Stel een heldere kernboodschap op. Geef hierbij argumenten die deze boodschap ondersteunen. Maak daarbij niet alleen problemen zichtbaar, maar draag (realistische) oplossingsmogelijkheden aan. Bekijk [hier](#) als inspiratie voor het formuleren van je boodschap een aflevering uit de online lobby cursus van de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk, het NOV.

Tips!

- Geef het de tijd om een lobbyboodschap te formuleren. Die schud je niet even uit je mouw, maar je hebt vast wel stukken liggen die als basis kunnen dienen, en anders kun je [hieronder](#) inspiratie opdoen. Praat erover met andere mensen binnen je organisatie hoe zij het zien. En bepaal dan wat jouw organisatie vindt dat er moet gebeuren om de positie van mantelzorgers in jouw gemeente te verbeteren.
- Less is more: formuleer kort, krachtig en scherp. In een paar zinnen moet de boodschap helder zijn. Gebruik maximaal 1 A4 om je boodschap onder woorden te brengen.
- Formuleer je boodschap positief.
- Zorg dat je boodschap aansluit bij de wensen en standpunten van degene die je wilt overtuigen (degene die beslissingen neemt en invloed heeft). Verplaats je in deze persoon, want je hebt beiden belangen die niet altijd overeen komen. Wees je daarvan bewust. Het is geven en nemen.
- Ondersteun je boodschap met feiten, cijfers en casuïstiek. Wees hierbij eerlijk en maak het niet mooier dan het is – zorg dat je een betrouwbare kennispartner bent.
- Zorg dat je lokaal draagvlak hebt en niet alleen voor je eigen organisatie spreekt. Zoek dus ook andere partners die kunnen bijdragen aan je boodschap of meehelpen je boodschap uitdragen.

Inhoudelijke informatie om je boodschap te onderbouwen

- De maatschappelijke waarde van mantelzorg, lokale doorrekeningen: [De maatschappelijke waarde van mantelzorg - MantelzorgNL](#)
- Tienpuntenplan voor gemeenten: [Tienpuntenplan voor de gemeenteraadsverkiezingen: Erken, waardeer en ondersteun mantelzorgers! - MantelzorgNL](#)
- Onderzoek SCP 'Wat als de zorg wegvalt': [Wat als zorg wegvalt | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau \(scp.nl\)](#)
- Indicatie aantal mantelzorgers per gemeente: [2102-MantelzorgNL-mantelzorgers-per-gemeente-V04-002.pdf](#)
- Mantelzorg in cijfers: [Mantelzorg-in-cijfers-2020.pdf](#)
- Indicatie budgetten mantelzorgondersteuning- en waardering 2021 per gemeente: [Indicatie budgetten mantelzorgondersteuning en -waardering 2021 per gemeente - MantelzorgNL](#)

3. Hoe kies je het juiste moment?

Je hebt je lobbyboodschap scherp. Maar dan? Hoe zorg je ervoor dat wat jij voor ogen hebt ook werkelijkheid wordt en dat beleid zo wordt bijgestuurd dat dit jouw ideaal een stap dichterbij brengt?

De boodschap komt vaak alleen goed over als er een gevoel van urgentie is aan de andere kant van de tafel. Als je bijvoorbeeld een raadslid wil beïnvloeden, wacht dan tot het thema op de raadsagenda staat. Of zorg ervoor dat het onderwerp geagendeerd wordt. Berichten in het (lokale) nieuws kun je aangrijpen om je onderwerp bij raadsleden onder de aandacht te brengen zodat zij het op de agenda zetten.

Tijdens de verkiezingscampagne wil je het thema mantelzorg hoog op de politieke agenda krijgen. Hoe meer politieke partijen mantelzorg omarmen, des te beter. Na de verkiezingstijd komt dan de verdere invulling (in het college-akkoord). Goede mantelzorgondersteuning is van belang voor heel veel inwoners van de gemeente en er is dus genoeg motivatie voor de politiek om dit op te pakken (zie ook: [2102-MantelzorgNL-mantelzorgers-per-gemeente-V04-002.pdf](#)). De bestaansreden van de politiek is namelijk die lokale samenleving.

Tip!

Volg de gemeenteraad, partijen en lokale politici op social media. Zo kun je bijhouden wat hen bezig houdt, wat er speelt en wat op de agenda komt.

Inkijkje in de gemeentepolitiek

De gemeentelijke politiek kent de volgende dynamiek door de tijd heen:

1. [Vierjaarlijkse cyclus van de gemeenteraadsverkiezingen.](#)
[De eerstvolgende verkiezingen zijn 16 maart 2022.](#)
2. [Meerjaren cyclus van kadernota / begroting \(per beleidsthema\)](#)
3. [Jaarcyclus \(financieel, op alle beleidsthema's\)](#)

Bij elk van deze cycli horen specifieke lobbykansen en is het zaak om de juiste personen te benaderen. De gemeenteraadsverkiezingen zijn een goed moment om te lobbyen. Lokale politici staan te springen om informatie en zichtbaarheid en daar kun jij hen bij helpen.

Heb je na de gemeenteraadsverkiezingen ontdekt hoe leuk het is om te lobbyen, verdiep je dan ook in de jaarlijkse en meerjaren cyclus. Ook hier zijn volop kansen als je het 'lobbyspel' beheerst. De beschrijving van deze twee cycli vind je in [bijlage 1](#).

Gemeenteraadsverkiezingen

Elke vier jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. De eerstvolgende vinden plaats op 16 maart 2022. In het jaar vóór de gemeenteraadsverkiezingen doen alle lokale partijen hun voorwerk en zijn er verschillende lobbykansen.

Wanneer	Actie	Wie	Lobbykansen
Voorjaar 2021	Verzamelen input voor verkiezingsprogramma's	Secretaris, verkiezingsprogramma commissies	Hier wordt toekomstig beleid geschreven. Om de lokale politiek te inspireren heeft MantelzorgNL een tienpuntenplan voor gemeenten en een doorrekening van de lokale maatschappelijke waarde van mantelzorg gepubliceerd. Doe hier je voordeel mee in je lobbyplan.
Zomer/najaar 2021	Publicatie lokale verkiezingsprogramma's	Lokale politieke partijen	Reageren op standpunten over mantelzorg: steun punten waar je het mee eens bent of ga de discussie aan met punten waar je het niet mee eens bent.
Januari - maart 2022	Kandidaatsraadsleden profileren zich - de campagne gaat van start	Kandidaat raadsleden	Maak kennis met kandidaten die een hoge plek hebben op de lijst en affiniteit met mantelzorg hebben. Nodig ze uit en zorg dat ook de lokale pers aanwezig is. Kandidaat raadsleden willen gezien worden.
Januari - maart 2022	Verkiezingsdebatten	Kandidaat raadsleden	Wees aanwezig bij debatten over een relevant onderwerp (bijv. zorg) en stel ter plekke vragen of doe verslag/reageer op social media.
In aanloop naar de verkiezingen	Ambtenaren schrijven een inhoudelijk inwerkprogramma voor nieuwe collegeleden.	Ambtenaren	Kans om input te geven: wat zijn ontwikkelingen en uitdagingen op het gebied van mantelzorg?
16 maart 2022	Verkiezingsdag – laatste campagnedag en kans om zichtbaar te zijn voor kiezers	Kandidaat raadsleden	
Na de verkiezingen	Formatietijd – het collegeprogramma wordt geschreven.	Griffie, wethouders	Stuur eventueel nogmaals je position paper voor tijdens de onderhandelingen of formuleer een passage die gebruikt kan worden in het coalitieakkoord. Nieuwe wethouders staan open voor inhoudelijke informatie die ze kunnen gebruiken voor het collegeprogramma.
De coalitie is rond!	Nieuwe raadsleden en wethouders worden geïnstalleerd. Er is een collegeprogramma geschreven met daarin doelstellingen en speerpunten voor de komende vier jaar.	Raadsleden en wethouders met een Wmo/ informele zorg/ mantelzorg portefeuille.	Feliciteer nieuwe raadsleden met een relevante portefeuille en nodig ze uit voor een kennismakingsgesprek.

Vanaf hier ga je over naar de meerjaren cyclus en de gemeentelijke beleidscyclus, zie [bijlage 1](#).

Tips!

- Kies de drie grootste partijen of de drie partijen die zich in hun programma's het meest uitspreken voor mantelzorg en richt hier je aandacht op.
- Ken je al raadsleden uit jouw gemeente? Dat is een handige ingang voor het eerste contact.
- Alle verkiezingsprogramma's lezen is veel werk? Zoek dan gericht op woorden als mantelzorg, respijtzorg, steunpunt en dagbesteding bijvoorbeeld.
- Kun je niet wachten tot de lokale programma's gepubliceerd worden? Je kunt alvast een inschatting maken van de partijpunten door de partijprogramma's van de vorige verkiezingen te lezen. Daarnaast gebruiken lokale afdelingen van landelijke politieke partijen vaak het landelijke programma als basis voor het lokale partijprogramma. Dit overzicht kan je daarbij helpen: [Verkiezingsprogramma's onder de loep: hoe willen politieke partijen mantelzorgondersteuning verbeteren? - MantelzorgNL](#)
- Zorg dat je ook tijdens de verkiezingen warme lijntjes houdt met ambtenaren. Bij wisselingen van gemeentebestuur zijn zij de stabiele factor die inhoud en historie kennen.

4. Bij wie breng je de boodschap onder de aandacht?

Wie de juiste persoon is om jouw boodschap een stap verder te brengen, is afhankelijk van wat je wilt bereiken. De juiste persoon is degene die de meeste invloed heeft en het grootste belang. Daarbij heb je de grootste kans dat zij naar je luisteren en iets voor je kunnen betekenen. Het maakt verschil of een raadslid onderdeel is van de coalitie, of van de oppositie. Net als het ook uitmaakt of iemand aangesloten is bij een landelijke of een lokale partij. Lokale partijen zijn vaak vrijer in hun gedachtevorming, maar hebben ook meer behoefte aan kennis en expertise van organisaties zoals die van jou.

Ambtenaren werken speerpunten uit in beleid en voeren het beleid uit. Voor het opstellen van beleid zijn zij op zoek naar draagvlak in de samenleving. Voor de uitvoering van beleidsvoorstellen hebben ze behoefte aan kennis en ervaringen, om er zeker van te zijn dat beleid uitvoerbaar is.

In het gesprek geef je aan wat de consequenties zijn van een voorstel, of hoe je denkt dat de ambtenaar beleid het beste kan uitvoeren. Ondertussen voed je de ambtenaar met informatie. Zorg dat het werk van jouw organisatie zichtbaar is: noem cijfers, feiten, ontwikkelingen. Zorg dat je een betrouwbare kennispartner bent en wees eerlijk in je informatie. Toon begrip voor de positie van de ambtenaar. De ambtenaar is de scharnier tussen politiek en samenleving.

Raadsliden maken voortdurend afwegingen tussen belangen. Het beste moment om met een raadslid in gesprek te gaan, is als een onderwerp op de agenda verschijnt. Dat is na de collegevergadering, maar ruim vóór de raadscommissievergadering. De boodschap stem je telkens af op de gesprekspartner. Een raadslid heeft andere behoeftes dan een wethouder of ambtenaar en een raadslid van de SP andere opvattingen dan een VVD'er. Bedenk altijd voor je het gesprek ingaat wat je wil bereiken.

Wethouders gebruiken het collegeakkoord als leidraad voor hun agenda. Als je met de wethouder in gesprek gaat, zorg dat je weet wat er op het gebied van Wmo/mantelzorg/informele zorg in het collegeakkoord staat. Zorg ook dat je iets komt brengen: een oplossing, een idee of kennis waar de wethouder mee verder kan. Vooral in grotere gemeenten loop je niet zo bij de wethouder binnen. Leg daarom eerst contact met de ambtenaar die de wethouder adviseert en ondersteunt.

Wmo-adviesraad is een raad van inwoners die de raadsliden adviseren. Op verschillende momenten in de beleidscyclus kunnen zij een belangrijke lobby-partner zijn. Zorg dat je daarvoor de mensen benadert die jouw onderwerp in hun portefeuille hebben. De ambtenaar kan je adviseren wie voor jou het juiste aanspreekpunt is en welke informatie van belang is voor leden van de Wmo-adviesraad.

Tips!

- Volg lokale politici en hun partijen en op social media. Daar krijg je meer zicht op hun standpunten en waar ze warm voor lopen.
- Zichtbaarheid is een groot goed voor raadsleden en wethouders. Nodig ze uit en zorg voor een foto op social media of een persbericht met foto naar de lokale pers.
- Raadsleden doen hun raadswerk vaak naast een reguliere baan. Houd hier rekening mee voor het moment waarop je ze benadert.

Meer weten?

- In dit filmpje wordt helder uitgelegd hoe de gemeentepolitiek werkt:
[Filmpje: De gemeentepolitiek - ProDemos](#)
- In de Online Lobbycursus van het NOV hoor je meer over het benaderen van de juiste persoon:
[DEEL 4 Online Lobbycursus voor het Vrijwilligerswerk - YouTube](#)
- Lobbyen bij een wethouder: [Lobbyen-bij-een-wethouder-artikel-Management-Kinderopvang-juli-2015.pdf \(bdko.nl\)](#)

5. Hoe breng je de boodschap over?

Er zijn veel manieren om je boodschap over te brengen naar de lokale politiek. Daarom tref je hier een overzicht van mogelijke lobby-tools die je kunt inzetten. Afhankelijk van het moment, de persoon op wie je je richt en het effect dat je wilt behalen, kun je deze tools inzetten.

Lobby gesprek

De basis van lobby is het persoonlijke gesprek. Stem dit gesprek telkens af op je gesprekspartner. Zo heeft bijvoorbeeld een wethouder andere behoeftes dan een ambtenaar. Houd daar rekening mee.

Tips!

- Wat is het doel van het gesprek: wat wil je bereiken?
- Wat kun je je gesprekspartner bieden? Met welke kennis, ideeën of inzichten kun je je gesprekspartner verder helpen?
- Heb je voldoende kennis van de standpunten je gesprekspartner? Lees het verkiezingsprogramma (of zoek op woorden als mantelzorg, respijtzorg, cliëntondersteuning, et cetera) en kijk bijvoorbeeld wat deze persoon op social media deelt.
- Zorg dat je actuele cijfers en praktijkvoorbeelden bij je hebt. Vertrouwen is heel belangrijk, dus zorg dat je argumentatie goed op orde is. Jouw cijfers en voorbeelden worden ten slotte gebruikt om beleid op te baseren als je het goed doet. En dan moet degene die je beïnvloedt er natuurlijk wel vanuit kunnen gaan dat het allemaal klopt.

Position paper

Een position paper gebruiken organisaties om hun standpunten of visie duidelijk te maken en het publiek te informeren.

Tips!

- Begin met een probleemanalyse: wat is er aan de hand? Wat staat er op het spel? Waar gaat het precies over en waar gaat het nou juist niet over? Waarom maakt jouw organisatie zich hier druk om? Wat zijn de consequenties als iets gebeurt of juist niet gebeurt?
- De grootste valkuil is detailkennis. Te veel informatie waarmee je van de hoofdboodschap afdrijft. Blijf dus bij de kern.
- Probeer maximaal twee of drie argumenten te benoemen en onderbouw deze beknopt.
- Als je de position paper af hebt, is het zaak om hier bekendheid aan te geven. Stuur het naar degene die je wilt beïnvloeden en stuur ook een persbericht naar (lokale) media. Onthoud wel dat alleen toesturen niet voldoende is. Zie het als basis om het gesprek aan te kunnen gaan met de beleidsmakers.
- Afhankelijk van de aandacht die je verwacht voor de boodschap in de position paper, kun je jezelf of collega's voorbereiden op eventuele media optredens, interviews of contact met belanghebbenden.

Voorbeelden

- 'Houd mantelzorgwoningen vergunningvrij!' [Houd mantelzorgwoningen vergunningvrij, ook in de nieuwe Omgevingswet - MantelzorgNL](#)
- 'Opgroeien met zorg(en): jonge mantelzorgers', samenwerking tussen JMZ PRO en MantelzorgNL: www.mantelzorg.nl/professionals/position-paper-opgroeien-met-zorgen-jonge-mantelzorgers/

Lobbybrief college / wethouder

Een lobbybrief stuur je gericht naar de verantwoordelijke beleidsmaker. Naar een ambtenaar, een wethouder of een raadslid. Met je lobbybrief wil je die persoon ervan overtuigen om vooral naar jouw adviezen te luisteren. Dat doe je door te laten zien dat jij verstand hebt van dat onderwerp en door een advies te geven waar hij niet omheen kan.

Tips!

- Zet de kern van je boodschap direct in de inleiding.
- Schrijf helder, kort en bondig.
- Benoem de problemen waar je over schrijft, geef voorbeelden, onderbouw met cijfers. Leg uit dat deze voorbeelden voor een grotere groep mensen gelden.
- Benoem resultaten die behaald moeten worden. Wat is de meerwaarde van deze oplossingen voor de lokale samenleving?
- Vraag niet alleen, maar bied oplossingen en hulp aan. Bied aan om mee te denken bij de invulling van het beleid op deze thema's.
- Geef aan dat er draagvlak is: wie ondersteunen je voorstel en wie heeft er profijt van?
- Zoek aansluiting bij bestaand beleid en de actualiteit, dan komt je voorstel niet uit de lucht vallen.
- Vorm en inhoud zijn beide belangrijk: maak je brief aantrekkelijk en prettig leesbaar.

Voorbeelden

Brief aan burgemeester Van Aartsen: [Brief aan burgemeester Jozias van Aartsen - Wallaart & Kusse Public Affairs \(wkpa.nl\)](#)

Persbericht

Wil je zichtbaarheid creëren voor bijvoorbeeld een bijeenkomst waar politici aanwezig zijn of voor een urgent thema dat aandacht nodig heeft? Dan kun je een persbericht opstellen waarmee jij de lokale pers informeert. Hoe vergroot je de kans dat een persbericht wordt opgepakt? Wat vindt een journalist interessant?

Tips!

- Maak het relevant. Neem de tijd om goed na te denken: wat is de boodschap die je wilt overbrengen en waarom is dat belangrijk?
- Maak het actueel: journalisten kijken naar de actualiteitswaarde. Als het thema speelt, kun je bovendien meeliften op de publiciteit die er al is voor het thema. Feiten maken het verschil – onderbouw je verhaal met cijfers en feiten of een lokaal onderzoek. Vanuit MantelzorgNL kunnen we hierin met je meedenken, neem bij vragen contact op met advies@mantelzorg.nl.
- Denk ook aan quotes die je verhaal versterken en zorg dat je een mantelzorger klaar hebt staan die jouw verhaal kan bevestigen.
- Zorg ervoor dat het persbericht niet langer is dan één A4.
- Zorg dat je weet wie er in jouw regio schrijft over (mantel)zorg. Bel journalisten regelmatig om hen op de hoogte te houden wat er speelt. Een paar dagen voordat je een persbericht uitbrengt kun je ook alvast even bellen met redacties dat je nieuws eraan komt. Mogelijk reserveren ze alvast een plekje in de krant of uitzending. Deze site kan je helpen om inzicht te krijgen in de lokale media in jouw werkgebied: [Dé mediadatabase | Handboek Nederlandse Pers](#)
- Een persbericht moet volledig zijn zonder dat je het hele verhaal tot in detail vertelt. Een goed persbericht nodigt uit om meer informatie te vragen.

Voorbeelden

Lokaal persbericht 'Waarde van mantelzorg per gemeente': [Platform MantelzorgNL](#)

Schrijf een passage voor het coalitieakkoord

Een van de mogelijkheden na de gemeenteraadsverkiezingen is het aanleveren van een passage voor het coalitieakkoord. Dit zijn beknopte teksten.

Wil je zelf een passage aanleveren voor de gemeente waarin je werkzaam bent, zorg dan dat je weet wat de ambities zijn van de coalitiepartijen op het thema mantelzorg. Zo sluit de passage aan bij hun standpunten, maar kun je met jouw tekst nog wat meer ambitie in het coalitieakkoord brengen. Kijk ook eens naar het vorige coalitieakkoord van de betreffende gemeente of vraag de betrokken ambtenaar.

Voorbeelden

• Gemeente Enschede

Mantelzorg is een belangrijke en waardevolle vorm van ondersteuning. Omzien naar de ander geeft voldoening en kan duurdere zorg voorkomen. Om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken, helpt het wijkteam bij het zoeken naar tijdelijke verlichting van deze taken of andere informele vormen van zorg. Binnen het mantelzorgbeleid blijven we werkgevers bewust maken van de balans in belasting van mantelzorgers. Voor jonge mantelzorgers heeft het onderwijs een signaalfunctie.

• Gemeente Kampen

We hebben oog voor de waardevolle bijdrage, maar ook kwetsbare positie van onze mantelzorgers. Ook erkennen we vrijwilligerswerk als waardevol. We ontlasten mantelzorgers, bijvoorbeeld via respijtzorg.

• Gemeente Utrecht

We sluiten 'buurtpacten' om de samenwerking tussen buurtteams, sociaal makelaars, huisartsen, jongerenwerkers, bewonersorganisaties- en initiatieven en sleutelfiguren in de wijk te versterken. Belangrijk zijn het versterken van de sociale basis, de verbinding tussen formele en informele zorg, het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers, voldoende respijtzorg en aandacht voor sociale en ervaren veiligheid

Andere lobbytools die je in kunt zetten

Andere mogelijkheden die je kunt gebruiken om zichtbaarheid te creëren voor het thema waar jij je hard voor maakt zijn:

Enquête

Houd een enquête over een thema rondom mantelzorg dat in jouw gemeente speelt (bijvoorbeeld over de mantelzorgwaardering), zodat je de resultaten kunt gebruiken als argumentatie in je lobby. Op die manier laat je zien dat je namens een grotere groep mensen spreekt dan alleen je eigen organisatie.

Tip!

Via online platforms als SurveyMonkey kun je vaak kosteloos een (beperkte) enquête maken die je digitaal kunt verspreiden.

Petitie

Laat zien dat je publieke steun hebt voor wat je vraagt, bijvoorbeeld door voor een thema aandacht te vragen door middel van een petitie. Met de handtekeningen die je ophaalt kun je laten zien dat het thema leeft onder een groter deel van de inwoners van je gemeente.

Tip!

Via online platforms als petities.nl, openpetitions.eu kun je kosteloos een petitie opstellen en verspreiden.

Bezoek een raadsvergadering

Is er een raadsvergadering over een relevant onderwerp? Zorg dat de publieke tribune vol zit en laat zien dat veel mensen betrokken zijn.

Ingezonden brief

Plaats een ingezonden brief in een lokale krant. Je kunt dit ook in samenwerking met andere partijen doen, waardoor je laat zien dat niet alleen jullie organisatie mantelzorg een belangrijk thema vindt, maar dat het door meer partijen in de gemeente gedragen wordt.

Organiseer een werkbezoek

Organiseer een werkbezoek. Je nodigt beslissers bij jou uit, bijvoorbeeld ambtenaren of raadsleden. Dat is goed voor de relatie en voor het beeld dat zij hebben van jouw organisatie. Je hebt uitgebreid de tijd om hen kennis te laten maken met problemen die je ervaart en de oplossingen die je daarvoor hebt bedacht.

Tip!

Werkbezoek voorbereiden [Checklist-werkbezoek-gemeenteraad-JeugdzorgNederland-nov-2018.pdf](#)

Organiseer een debat

Organiseer samen met andere organisaties een debat. Nodig plaatselijke media uit en kondig aan dat zij aanwezig zullen zijn. Bedenk van tevoren welke uitspraak je bij wie wil ontlocken, bedenk bijpassende stellingen en instrueer de moderator om geen genoeg te nemen met halve antwoorden. Misschien ken je een (oud-)journalist die het debat wil leiden?

Van het debat maak je een verslag dat je online publiceert en deelt met de deelnemers. Gebruik het moment om voor, tijdens en na het debat een band op te bouwen met (toekomstige) beslissers.

Gebruik de kracht van social media

Mobiliseer je achterban om zichtbaar te zijn op sociale media. Verzin een hashtag en laat mensen videoboodschappen inspreken.

Breng raadsleden direct in contact met mantelzorgers

Breng raadsleden op een leuke, laagdrempelige manier in contact met mantelzorgers, bijvoorbeeld met een speed-dating sessie. Of organiseer gezamenlijk een ontbijt met de lokale politiek.

6. Aan de slag! De ingrediënten voor jouw lobbyplan

Om je goed voor te bereiden op je lobby, is het zinvol (en leuk) om inzicht te krijgen in je eigen lobbystijl. Doe daarvoor deze lobbystijlen test: [Lobbystijl - Wallaart & Kusse Public Affairs \(wkpa.nl\)](https://www.wkpa.nl) Als je als collega's je uitkomsten vergelijkt, zou je dit ook kunnen gebruiken om een afweging te maken wie welke activiteiten gaat uitvoeren.

Tips!

- Wees positief en oplossingsgericht! Vermijd dat je drammerig of klagerig overkomt, dan ben je de volgende keer misschien niet meer welkom.
- Wees geduldig.
- Zorg dat jij en je collega's altijd met één mond spreken. Jullie hebben hetzelfde doel en dezelfde boodschap.

Heb je zin gekregen om aan te slag te gaan met lobbyen in jouw gemeente? Volg dan dit stappenplan om goed beslagen ten ijs te komen.

1. Begin met de interne lobby: neem je collega's mee in je plan. Zorg dat de organisatie achter je plan en je boodschap staat. Koppel ook terug wat je gedaan hebt, zo zorg je intern voor draagvlak. ([stap 1](#))
2. Formuleer wat je lobbydoel is en zorg dat dit je leidraad blijft ([stap 2](#)).
3. Formuleer je belangrijkste boodschap. Soms krijg je maar één kans, zorg dus dat je boodschap pakkend is en als een huis staat ([stap 2](#)).
4. Bepaal de juiste timing – welke momenten wil je gebruiken voor een lobbyactie? ([stap 3](#))
5. Wie wil je beïnvloeden? Richt je je alleen op besluitennemers of ook op anderen? ([stap 4](#))
6. Wie zijn de belangrijkste bondgenoten: welke mensen of organisaties delen jouw belangen en kunnen je helpen? ([stap 4](#))
7. Kies je instrumenten. Je weet al op welk moment je een lobbyactie wilt doen, maar wát ga je op die momenten doen? ([stap 5](#))
8. Heb plezier! Je ontmoet nieuwe mensen, je leert het 'lobby-spel', je legt duurzame contacten voedt mensen met de inhoudelijke kennis die jij in huis hebt.

En als je dan resultaat ziet van je lobby-actie, vergeet niet het te delen in de MantelzorgNL LinkedIn groep. Zo worden ook anderen enthousiast!

Bijlage 1: Heb je de smaak te pakken? Duik in de meerjarencyclus en jaarcyclus van de gemeente

Meerjarencyclus

De kadernota of voorjaarsnota maakt duidelijk hoe het gemeentelijke huishoudboekje er in het volgende jaar uit zal zien. Via de voorjaarsnota bepaalt de raad waar eventueel extra geld aan uitgegeven gaat worden. Wanneer de kadernota gepresenteerd wordt, verschilt per gemeente.

Wanneer	Actie	Wie	Lobbykans
Verschildt per gemeente, dit is een continue proces waarin de Kadernota wordt aangepast	Wmo kadernota wordt geschreven met daarin de visie op de Wmo. Het college schrijft de kadernota en stuurt dat naar de gemeenteraad. De Kadernota richt zich op wettelijke taken. Gemeenteraad kan de kadernota aanpassen, goedkeuren en verwerpen. De gemeenteraad neemt hierin ook het advies van de Wmo-adviesraad mee.	Gemeenteraad, Wmo-adviesraad	De mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de kadernota is minimaal.
Wmo-verordening	In de Wmo-verordening wordt het Wmo-beleid - zoals vastgelegd in het Wmo-kadernota - verder uitgewerkt. Een verordening bevat regels die gelden voor alle inwoners van de gemeente. De gemeenteraad en de adviesraad Sociaal domein stellen een verordening vast. De ambtenaren passen de regels vervolgens toe. Gemeenten baseren zich meestal op de model-Wmo-verordening van de VNG.	Ambtenaar, Adviesraad Sociaal Domein	Als je de verordening goed doorgespit hebt en alternatieven wilt aandragen, kun je deze inbrengen bij de adviesraad Sociaal Domein of betrokken ambtenaar. Kent de ambtenaar je al? Dan is het mogelijk dat je geconsulteerd wordt om input te leveren.
Wmo-beleidsregels: hierin wordt de praktische uitvoering van de Wmo-verordening beschreven.	Het college van B&W kan in veel gemeenten zelfstandig - dus zonder overleg met de gemeenteraad of de Wmo-adviesraad - de beleidsregels vaststellen. Bij grote wijzigingen of beleidsregels die een grote impact hebben, is het mogelijk dat de gemeenteraad geconsulteerd	Het college van B&W, de wethouder met portefeuille Wmo, betrokken ambtenaar, gemeenteraad, lokale media	Pakken de beschreven beleidsregels niet goed uit voor mantelzorgers? Dan zijn er een aantal mogelijkheden om te lobbyen. Begin met het formuleren van je bezwaren en mogelijke alternatieven. Daarmee kun je: - In gesprek gaan met de betrokken ambtenaar - Een brief sturen aan het college van B&W met een kopie naar de griffie voor het delen van de brief met de gemeenteraad - De gemeenteraad input geven waarmee zij vragen gaan stellen aan de wethouder - Schakel lokale media in om je verhaal over te brengen (wees hier voorzichtig mee, dit kan (negatieve) invloed hebben op je lobbyrelatie).

Jaarcyclus - gemeentelijke beleidscyclus

De gemeentelijke beleidscyclus is een jaarcyclus die elk jaar een aantal vaste momenten heeft. Als je daar goed op inspelt, kun je deze gebruiken om de gemeente van informatie te voorzien en te lobbyen voor wat jij belangrijk vindt.

Het coalitieakkoord is de basis voor de beleidscyclus.

Wanneer	Actie	Wie	Lobbykans
Januari	Vorbereiding voorjaarsnota. Meestal verschilt de voorjaarsnota weinig van de kadernota.	Ambtenaren, Wmo-raad of adviesraad sociaal domein	Het vroege voorjaar is het belangrijkste lobbymoment voor aangepast beleid of extra budget. Wmo-raad of adviesraad sociaal domein kunnen hierbij belangrijke partners zijn. Zo kun je een verzoek indienen bij de raad om de kadernota aan te passen. Hierbij helpt het als je al warme contacten binnen de raad hebt.
April	Voorjaarsnota wordt vormgegeven en besproken door college en ambtenaren.		
Juni	De voorjaarsnota wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Hierbij geeft de gemeenteraad het college speerpunten voor het beleid voor het volgende jaar.		
Juni	Zodra de voorjaarsnota is vastgesteld, wordt de begroting opgesteld. Hier wordt vastgesteld welk budget er voor de verschillende beleidsterreinen beschikbaar is.	Ambtenaren	
September	Begroting is klaar en wordt voorgelegd aan de gemeenteraad	Gemeenteraad	Naast de voorjaarsnota, kun je ook de begroting gebruiken om je invloed uit te oefenen. Dit doe je door gemeenteraadsleden te benaderen. Doe dit gericht bij woordvoerders die mantelzorg in hun portefeuille hebben.
	Jaarrekening: verantwoording over beleid en financiën van het afgelopen beleidsjaar		

Tips!

- Kies je contactmomenten zorgvuldig. Zorg dat je de contacten het hele jaar warm houdt en niet alleen benadert op het moment dat je een lobbykans ziet.
- In de politiek is exposure goud waard! Nodig de adviesraad, raadsleden en wethouders uit bij leuke activiteiten. Zorg dat er een fotograaf aanwezig is en stuur achteraf een persbericht naar de lokale pers. Bij het versturen van een persbericht kun je ook de beleidsambtenaar of communicatie-afdeling van de gemeente betrekken. De dag van de mantelzorg is hier een mooie gelegenheid voor.

Bijlage 2: Alle achtergrondinfo op een rij

In dit stappenplan worden verschillende documenten genoemd die je kunnen helpen bij je lobbyplan.

In deze bijlage zetten we ze allemaal nog even op een rij.

Inhoudelijke informatie

- De maatschappelijke waarde van mantelzorg, lokale doorrekeningen: [De maatschappelijke waarde van mantelzorg - MantelzorgNL](#)
- Tienpuntenplan voor gemeenten: [Tienpuntenplan voor de gemeenteraadsverkiezingen: Erken, waardeer en ondersteun mantelzorgers! - MantelzorgNL](#)
- Indicatie aantal mantelzorgers per gemeente: [2102-MantelzorgNL-mantelzorgers-per-gemeente-V04-002.pdf](#)
- Mantelzorg in cijfers: [Mantelzorg-in-cijfers-2020.pdf](#)
- Indicatie budgetten mantelzorgondersteuning- en waardering 2021 per gemeente: [Indicatie budgetten mantelzorgondersteuning en -waardering 2021 per gemeente - MantelzorgNL](#)
- [2102-MantelzorgNL-mantelzorgers-per-gemeente-V04-002.pdf](#)
- [Verkiezingsprogramma's onder de loep: hoe willen politieke partijen mantelzorgondersteuning verbeteren? - MantelzorgNL](#)
- Onderzoek SCP 'Wat als de zorg wegvalt': [Wat als zorg wegvalt | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau \(scp.nl\)](#)

Voorbeelden van lobbyinstrumenten

- Lobbyen bij een wethouder: [Lobbyen-bij-een-wethouder-artikel-Management-Kinderopvang-juli-2015.pdf \(bdko.nl\)](#)
- Position paper: Houd mantelzorgwoningen vergunningvrij! [Houd mantelzorgwoningen vergunningvrij, ook in de nieuwe Omgevingswet - MantelzorgNL](#)
- Position paper 'Opgroeien met zorg(en): jonge mantelzorgers, samenwerking tussen JMZ PRO en MantelzorgNL: [www.mantelzorg.nl/professionals/position-paper-opgroeien-met-zorgen-jonge-mantelzorgers/](#)
- Voorbeeld brief aan burgemeester: [Brief aan burgemeester Jozias van Aartsen - Wallaart & Kusse Public Affairs \(wkpa.nl\)](#)
- Site die inzicht kan geven in de lokale media in jouw werkgebied: [Dé mediadatabase | Handboek Nederlandse Pers](#)

Meer uitleg over lokale lobby

- Online lobbycursus van NOV (Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk): [Online Lobbycursus voor het Vrijwilligerswerk met NOV-logo - YouTube](#)
- In dit filmpje wordt helder uitgelegd hoe de gemeentepolitiek werkt: [Filmpje: De gemeentepolitiek - ProDemos](#)
- De lobbystijlen test: [Lobbystijl - Wallaart & Kusse Public Affairs \(wkpa.nl\)](#)